

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt onsdag den 31. oktober 2018

Sag 13/2018

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Morten Wosylus Kamp)

I tidligere instans er afsagt kendelse af Østre Landsrets 3. afdeling den 18. september 2017.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Thomas Rørdam, Lars Hjortnæs og Jan Schans Christensen.

Påstande

Kærende, T, har nedlagt påstand om, at landsrettens dom af 18. september 2017 ophæves, og at anklagemyndighedens anke afvises.

Indkærede, anklagemyndigheden, har nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse stadfæstes.

Sagsfremstilling

T blev den 7. marts 2017 af Retten i Odense idømt 4 måneders fængsel for vold. Straffen blev gjort betinget med vilkår om samfundstjeneste.

Den 15. marts 2017 anmeldte T til folkeregistret, at han skiftede adresse fra ... 34, X-by, til ... 103, Odense.

Den 20. marts 2017 foretog en medarbejder ved Statsadvokaten i Viborg et opslag i folkeregistret for at fastslå tiltaltes adresse. Tiltalte var på dette tidspunkt fortsat registreret med adressen ... 34, X-by, idet adresseændringen endnu ikke var afsluttet i det elektroniske system.

På dagen for ankefristens udløb, den 21. marts 2017 kl. 00:12, blev den adresseændring, som tiltalte havde anmeldt til folkeregistret den 15. marts 2017, registreret som afsluttet i det elektroniske system, og folkeregistret blev opdateret med tiltaltes nye adresse.

Senere samme dag ankede Statsadvokaten i Viborg dommen til Østre Landsret med påstand om skærkelse. Ankemeddelelsen blev modtaget af landsretten samme dag kl. 10:46. Statsadvokaten sendte samtidig genpart af ankemeddelelsen til tiltalte med anbefalet brev og med almindeligt brev til tiltaltes tidligere adresse, ... 34, X-by. Statsadvokaten sendte endvidere samme dag genpart af ankemeddelelsen til tiltaltes forsvarer, advokat Morten Wosylus Kamp, og til Retten i Odense.

Efter at statsadvokaten var blevet bekendt med adresseændringen, genfremsendte statsadvokaten den 28. marts 2017 – efter ankefristens udløb – genparten af ankemeddelelsen til tiltalte med anbefalet brev og med almindeligt brev til tiltaltes aktuelle adresse.

Den 18. september 2017 blev ankesagen behandlet ved Østre Landsret. Tiltalte påstod anklagemyndighedens anke afvist og gjorde gældende, at anklagemyndigheden den 21. marts 2017 havde sendt ankemeddelelsen til en adresse, som tiltalte ifølge folkeregistret ikke længere boede på, og at ankefristen derfor ikke var overholdt.

Ved kendelse af 18. september 2017 tillod landsretten anklagemyndighedens anke med følgende begrundelse:

”Efter retsplejelovens § 907, stk. 1, skal anklagemyndighedens anke være landsretten i hænde inden udløb af ankefristen, og en genpart af ankemeddelelsen skal så vidt muligt samtidig sendes til tiltalte med almindeligt og anbefalet brev.

Der er mellem parterne enighed om, at anklagemyndighedens anke er fremsendt til og modtaget af landsretten inden ankefristens udløb.

Landsretten lægger til grund, at anklagemyndigheden den 20. marts 2017 undersøgte tiltaltes adresseforhold og den 21. marts 2017 – samtidig med fremsendelsen af anken til landsretten – sendte ankemeddelelsen til den adresse, som i CPR-registret pr. 20. marts 2017 var anført som tiltaltes adresse. Landsretten lægger endvidere til grund, at anklagemyndigheden umiddelbart efter, at anklagemyndigheden blev opmærksom på, at tiltalte var flyttet til en ny adresse, sendte ankemeddelelsen til tiltalte på ny.

Herefter finder landsretten, at anklagemyndigheden har opfyldt den forpligtelse, som påhviler anklagemyndigheden efter retsplejelovens § 907...”

Efter at landsretten havde tilladt anklagemyndighedens anke, fortsatte sagen ved landsretten. Landsretten afsagde den 18. september 2017 dom i sagen, hvor byrettens dom i sagen blev ændret således, at fængselsstraffen blev gjort ubetinget.

Procesbevillingsnævnet gav ved brev af 14. december 2017 T tilladelse til at kære Østre Landsrets kendelse af 18. september 2017 til Højesteret.

Anbringender

T har til støtte for påstanden om, at landsrettens dom ophæves, og at anklagemyndighedens anke afvises, anført navnlig, at ankefristen ikke er overholdt, idet anklagemyndigheden har fremsendt ankemeddelelsen af 21. marts 2017 til en adresse, som han ifølge folkeregistret ikke længere boede på, og som han heller ikke de facto boede på. Efter retsplejelovens § 907 er det et ufravigeligt formalitetskrav, at genpart af ankemeddelelsen sendes til tiltaltes folke-registeradresse. Anklagemyndigheden sendte anken til en forkert postadresse, og derfor er formalitetskravet ikke iagttaget. Han skiftede adresse som følge af et samlivsophør i forbindelse med sagen, og han anmeldte adresseændringen den 15. marts 2017. Adresseændringen havde allerede virkning fra den 19. marts 2017. Det bør tillægges afgørende eller stor betydning, at risikoen for, at myndighederne tjekker adressen den dag, brevet sendes, ikke væltes over på borgeren, der i denne sag korrekt og af helt legitime grunde havde meldt flytning allerede den 15. marts 2017. Han blev først efter ankefristens udløb klar over, at sagen var anket, men uden selv at være skyld i dette.

T har endvidere anført, at anken ikke bør tillades i medfør af retsplejelovens § 910, stk. 2, idet det følger af retsplejelovens § 907, stk. 1, at hvis anklagemyndigheden vil anke til skade for tiltalte, skal anklagemyndigheden sende et anbefalet brev til tiltaltes folke-registeradresse, så-

fremt meddelelsen ikke sendes med digital post. Der ligger heri en pligt for myndighederne til at sende brevet til den gældende folkeregisteradresse på tidspunktet for afsendelsen af brevet. Det må derfor forventes, at anklagemyndigheden kontrollerer folkeregisteradressen den dag, brevet udgår fra anklagemyndigheden, idet anklagemyndigheden bærer ansvaret for, at formalia overholdes. I sagen blev anken ikke sendt til tiltalte på dennes folkeregisteradresse, hvilket kan tilskrives, at anklagemyndigheden ikke tjekkede adressen den dag, brevet blev sendt til tiltalte. Det er en forudsætning for, at anken er rettidig, at anklagemyndigheden sender brevet til tiltaltes folkeregisteradresse og ikke en tidligere adresse. Risikoen for, at brevet sendes til borgerens aktuelle adresse, kan ikke væltes over på borgeren, navnlig ikke, når borgeren har fulgt den normale procedure om adresseændring og ikke selv har indflydelse på, hvornår dette opdateres i de offentlige systemer. Hvis breve fra anklagemyndigheden ikke sendes samme dag, som de skrives, må det forventes, at anklagemyndigheden laver kontrol-opslag i systemet, idet risikoen for, om formalia bliver overholdt, påhviler den, som ønsker at anke. Fremsendelsen af ankemeddelelsen til den forkerte adresse skyldes alene anklagemyndighedens forhold, idet tiltaltes folkeregisteradresse alene blev tjekket den dag, ankemeddelelsen blev forfattet, men ikke den dag, den blev afsendt.

Anklagemyndigheden har til støtte for påstanden om stadfæstelse af landsrettens kendelse anført navnlig, at anklagemyndigheden har opfyldt sine forpligtelser efter retsplejelovens § 907, stk. 1, og at anken derfor er rettidig. Formålet med de ændringer, som blev foretaget af retsplejelovens § 907, stk. 1, i 2008 og 2017, var navnlig at mindske formkravene til anklagemyndighedens ankemeddelelse til tiltalte. Det forhold, at ankemeddelelsen blev sendt til tiltaltes forhenværende folkeregisteradresse, fordi flyttemeddelelsen blev afsluttet og registreret i folkeregistrets elektroniske system ca. 10 timer inden afsendelsen af ankemeddelelsen, beror på et uheldigt sammenfald af omstændigheder, som ikke kan tilregnes anklagemyndigheden som en fejl. Det kan ikke udledes af forarbejderne til retsplejelovens § 907, stk. 1, at anklagemyndigheden skal foretage opslag i folkeregistret samme dag som ankemeddelelsen sendes til tiltalte. Adresseændringen blev anmeldt til folkeregistret den 15. marts 2017, hvilket ligger kort tid efter tidspunktet for byrettens domsafsigelse den 7. marts 2017, og det må derfor antages, at tiltalte allerede på domstidspunktet var bekendt med, at han kort tid efter ville flytte til en ny adresse. På trods af dette oplyste tiltalte ikke byretten om adresseændringen, og tiltalte orienterede sig heller ikke hos byretten, anklagemyndigheden eller forsvareren om eventuel anke fra anklagemyndighedens side efter udløbet af ankefristen. Tiltaltes manglende kendskab

til anklagemyndighedens anke falder tilbage på tiltalte selv. Anklagemyndigheden bærer derfor ikke risikoen for tiltaltes adresseændring. Tiltalte var desuden ikke afskåret fra at kontraanke inden for fristens udløb herfor, idet anklagemyndigheden den 28. marts 2017 genfremsendte genpart af ankemeddelelsen til tiltaltes nye folkeregisteradresse efter at være blevet bekendt med tiltaltes adresseændring, og den genfremsendte ankemeddelelse er derfor sendt til tiltalte inden udløbet af tiltaltes kontraankefrist.

Anklagemyndigheden har endvidere anført, at anken i givet fald bør tillades i medfør af retsplejelovens § 910, stk. 2, idet overskridelsen af ankefristen skyldtes grunde, som ikke kan tilregnes anklagemyndigheden. Tiltaltes ændring af sin folkeregisteradresse kan ikke tilregnes anklagemyndigheden, og det kan ikke anses for en fejl, at anklagemyndigheden foretog opslag i folkeregistret dagen inden, at en genpart af ankemeddelelsen blev sendt til tiltalte.

Retsgrundlaget

Retsplejelovens § 907, stk. 1, har følgende ordlyd:

”Vil anklagemyndigheden anke til skade for tiltalte efter § 902, jf. § 904, eller kontraanke til skade for tiltalte over for tiltaltes anke efter samme bestemmelser, skal en meddelelse om anke være landsretten i hænde inden udløb af fristen for anklagemyndighedens anke eller kontraanke. Genpart af ankemeddelelsen sendes så vidt muligt samtidig til tiltalte med Digital Post eller med anbefalet brev og til byretten og tiltaltes forsvarer. Er tiltalte varetægtsfængslet eller undergivet anden foranstaltning, jf. § 769, kan genparten af ankemeddelelsen dog sendes til det varetægtsfængsel (arresthus) eller den institution, hvor tiltalte er anbragt.”

Bestemmelsen fik – med en senere ændring ved lov nr. 203 af 28. februar 2017 – sin nuværende udformning ved lov nr. 493 af 17. juni 2008.

I bemærkningerne til § 907, stk. 1, i lovforslaget til lov nr. 493 af 17. juni 2008 hedder det bl.a. (Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 78, side 2958):

”Det foreslås i stk. 1, 1. pkt., at anklagemyndighedens ankemeddelelse i tilfælde, hvor anklagemyndigheden anker til skade for tiltalte, skal være landsretten i hænde inden udløb af ankefristen. Desuden skal genpart af ankemeddelelsen så vidt muligt samtidig, dog senest på ankefristens sidste dag, sendes til tiltalte ved almindeligt og anbefalet brev og ved almindeligt brev til den pågældende byret og tiltaltes forsvarer, jf. stk. 1, 2. pkt. Det er en betingelse for ankens rettidighed, at disse breve så vidt muligt afsendes,

men ikke, at tiltalte modtager meddelelsen, herunder eventuelt afhenter det anbefalede brev. At brevene så vidt muligt skal sendes til tiltalte sigter til, at brevene skal sendes til tiltaltes folkeregisteradresse eller den adresse, som tiltalte har oplyst i retten, jf. nedenfor. Har tiltalte ingen folkeregisteradresse, og har tiltalte ikke i retten oplyst en adresse, som brevene kan sendes til, er det som udgangspunkt ikke muligt for anklagemyndigheden at sende brevene til tiltalte. Anklagemyndigheden skal kunne dokumentere afsendelsen, f.eks. ved postkvittering vedrørende afsendelsen af et anbefalet brev og ved brevkopi vedrørende det almindelige brev."

Højesterets begrundelse og resultat

Det følger af retsplejelovens § 907, stk. 1, 1. og 2. pkt., at vil anklagemyndigheden anke til skade for tiltalte efter § 902, jf. § 904, skal en meddelelse om anke være landsretten i hænde inden udløb af fristen for anklagemyndighedens anke, og genpart af ankemeddelelsen sendes så vidt muligt samtidig til tiltalte med Digital Post eller med anbefalet brev og til byretten og tiltaltes forsvarer.

Sagen angår, hvilke krav der kan stilles til anklagemyndighedens undersøgelse af tiltaltes folkeregisteradresseforhold, når anklagemyndigheden anvender fremgangsmåden med fremsendelse af genpart af ankemeddelelsen til tiltalte med anbefalet brev.

Det er en betingelse for ankens rettidighed, at genpart af ankemeddelelsen inden ankefristens udløb er sendt til tiltalte, jf. UfR 2016.2507 H, og det fremgår af forarbejderne til § 907 (lovforslaget vedrørende lov nr. 493 af 17. juni 2008), at genparten skal sendes til tiltaltes folkeregisteradresse eller den adresse, tiltalte har oplyst i retten.

Højesteret finder, at bestemmelsen i § 907, stk. 1, 2. pkt., på den baggrund skal forstås således, at anklagemyndigheden – når tiltalte ikke har oplyst en adresse i retten – skal sende genparten til tiltalte til den adresse, som fremgår af folkeregistret på det tidspunkt, hvor afsendelsen af genparten finder sted. Anklagemyndigheden bør i den forbindelse notere afsendelsestidspunktet til brug for eventuel senere dokumentation. Anklagemyndigheden har ikke pligt til at sende ny genpart til tiltalte, hvis der efterfølgende inden for ankefristen fremtræder adresseændring i folkeregistret.

I det foreliggende tilfælde fremgik Ts korrekte adresse af folkeregistret på det tidspunkt, hvor afsendelsen af genparten af ankemeddelelsen blev sendt til ham ved anbefalet brev, og da an-

klagemyndigheden på trods heraf sendte meddelelsen til hans tidligere adresse, er anken ikke rettidig, jf. retsplejelovens § 907, stk. 1, 2. pkt., jf. § 904, stk. 1.

Efter retsplejelovens § 910, stk. 1 og 2, skal landsretten afvise en anke, som ikke har fundet sted inden for ankefristen, jf. § 904, men landsretten kan dog tillade en for sent indgivet anke, bl.a. hvis den part, der anker, sandsynliggør, at overskridelse af fristen skyldes grunde, som ikke kan tilregnes den pågældende. Højesteret finder, at der ikke foreligger sådanne omstændigheder, at der undtagelsesvist er grundlag for at tillade anken uanset fristoverskridelsen.

Højesteret afviser herefter anklagemyndighedens anke, således at landsrettens kendelse af 18. september 2017 ophæves, og ophæver som følge heraf også landsrettens dom af 18. september 2017.

Thi bestemmes:

Anklagemyndighedens anke afvises, og landsrettens kendelse af 18. september 2017 og landsrettens dom af 18. september 2017 ophæves.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for Højesteret.